

A IX. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus rezümékötete
Miskolc, Miskolci Egyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar, 2026.
ISBN 978-963-358-448-4

33. szimpózium

Magyarságkép és magyarságtudat a XX–XXI. századi magyar irodalomban

Szervezés: Dr. Horváth Kornélia
Tudományterület: irodalomtörténet

JÓZSEF ATTILA ÉS SZABÓ LŐRINC HAZÁRÓL SZÓLÓ VERSEIRŐL

Horváth Kornélia
Pázmány Péter Katolikus Egyetem

A XX. század első fele két kiemelkedő költőjének versei mély, sajátos, ambivalens viszonyt mutatnak a magyarsággal és a hazával kapcsolatban. Az előadás József Attila Elégia és Hazám, valamint Szabó Lőrinc Hazám című műveit tárgyalja, külön hangsúlyt fektetve a költői szövegek poétikai megoldásaira.

ÉN, KÉP, MAGYARSÁG, TUDAT TŐZSÉR ÁRPÁD ÉLETMŰVÉBEN

Sütő Csaba András
Széchenyi István Egyetem

Tőzsér Árpád magyarságról alkotott képe, világfelfogása kapcsán elmondható: unikális költői attitűddel és ezek verses megvalósításával találkozhatunk. Az életmű bővelkedik az identitás összetett jelenségének (magyar, csehszlovákiai, később szlovákiai magyar, tágabban: a közép-európaiság megélésével, annak reprezentálásával messzemenőig számot vető) reflexív, öniróniától sem mentes vizsgálatával. Legyen szó akár a lírai beszéd alakíthatóságáról, a magyarság önazonosságának kritikus felülvizsgálatáról, vagy a magyar irodalmi hagyományhoz kapcsolódásról, a Tőzsér-életmű, a tőzséri gondolkodás 20. és a 21. századi viszonylatban is a párbeszéd lehetőségét, sőt, ennek szükségességét hangsúlyozza.

A MAGYAR KULTURÁLIS IDENTITÁS ALAKZATAI A KORTÁRS MAGYAR ELÉGIÁBAN**Szávai Dorottya**

Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem

Előadásomban a kortárs magyar elégia néhány reprezentatív példáján vizsgálom (melyet évek óta kutatok, s számos publikáció formájában közöltem magyar és idegen nyelven) a magyar kulturális és nyelvi identitás különféle alakzatait, s azok hálózatos összefüggéseit műfajelméleti, ill. történeti keretben, valamint komparatív távlatban.

„ZÖMÜKET EGY-EGY ÉLMÉNY VÉGÉN MÉG AZNAP, AZON MELEGÉBEN VETETTEM PÁPÍRRA, NEMIGEN TÖRŐDVE MEGMUNKÁLÁSUKKAL”. (MAGYARSÁGKÉP, A NAPLÓ ÉS AZ ESSZÉ MŰFAJA ILLYÉS GYULA MAGYAROK CÍMŰ MŰVÉBEN)

Benda Mihály

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Illyés Gyula Magyarok című műve, bár szerzője szerint a napló műfájába sorolandó, sok esszéisztikus betétet tartalmaz. Formailag hasonlít a kései Kháron ladikján című könyvéhez, ahol szintén a naplót imitáló bejegyzések keverednek esszéekkel és aminek műfaji meghatározása: esszéregény. Előadásomban a napló, az esszé és az esszéregény műfaji meghatározásának a segítségével megvizsgálom a Magyarok című mű formai sajátosságait és a könyvben kirajzolódó magyarságképet.

THE „HUNGARIAN” KOESTLER: NOTES ON THE HUNGARIAN ASPECTS OF THE EDINBURGH CORRESPONDENCE LEGACY**Soltész Márton**

Tokaj-Hegyalja Egyetem

In my lecture, I will discuss the Hungarian aspects of Koestler's manuscript legacy preserved at the Library of the Edinburgh University in Scotland. I aim to show Arthur Koestler's vivid and often intimate network of connections with the Hungarian émigré community: the letters of Pál Ignotus, Mihály Károlyi, Lajos Hatvany and others reveal a writer who remained an outsider and yet was deeply bound to the Hungarian intellectual milieu. The correspondence illuminates Koestler's political and moral search for orientation—"my thoughts are permanently turning around you and your past, and the future of all of us," as he writes to Károlyi—as well as the role the Hungarian émigrés expected him to play during the war years. These doc-

uments vividly show how Koestler became an informal mediator of Hungarian affairs in London, even as he was shaping his own literary trajectory. As Hatvany put it: “Allow me, alongside my profound admiration for all your literary qualities, to endow you with the title and character of one of the most honourable figures of our age.”

KERTÉSZ IMRE – HOLOKAUSZTKULTÚRA ÉS ZSIDÓ-MAGYAR IDENTITÁSTUDAT

Horváth Péter

Kertész Imre Intézet

Az előadás azt kívánja bemutatni, hogy bár Kertész Imre származásánál fogva kettős, zsidó-magyar identitással rendelkezett, íróként mégis egy kulturális jellegű holokauszt-zsidó identitástudat mellett foglal állást.

MAGYARSÁGTUDAT ÉS HISTORIOGRÁFIAI METAFIKCIÓ. LÁNG ZSOLT: BESTIÁRIUM TRANSYLVANIAE – AZ ÉG MADARAI

Alpek Csenge

Pázmány Péter Katolikus Egyetem

A magyar irodalmi posztmodern kilencvenes éveiben több áltörténelmi regény, vagy Linda Hutcheon kifejezésével élve historiográfiai metafikció jelent meg, úgy mint Háy János: Dzsigerdilen, Darvasi László: A könnyemutatványosok legendája, vagy Láng Zsolt: Bestiárium Transylvaniae. Ezen regények java – ahogy a XIX. századi magyar történelmi regények többsége is – a török időkben játszódik, azonban az események elbeszélésében a mai tudat sokszor ironikus, gunyoros, tragikomikus szemlélete érhető tetten. Tervezett előadásomban többek között a történelem allegorikus szemléletében fellelhető posztmodern magyarság szemléletet, magyarságtudatot szeretném feltárni Láng Zsolt: Bestiárium Transylvaniae – Az ég madarai című művén keresztül.

A KISEMBER ELIDEGENÍTÉSE – SZOCIOGRÁFIAI TABLÓ AZ ALFÖLDI (POSZT)SZOCIALISTA HÉTKÖZNAPOKRÓL

Sallai Regina

Pázmány Péter Katolikus Egyetem

Előadásomban Greccsó Krisztián prózáján keresztül kísérlem meg bemutatni a késő szocialista - posztszocialista alföldi vidék hőséneke városba kerülésével támadt beil-

leszkesési szorongását és hovatartozásának dilemmáját (amely nemcsak az Alföldről származókra értendő, de precedensként szolgálhat az általános vidék-város ellentétben).

GreCsó Krisztián prózájára az alföldi tanyavilág realista és egyben idilli ábrázolása jellemző. Regényeiben és novelláiban többek között a paraszti sorból elszármazó főhős városba költözése által létrejövő identitástörést jeleníti meg, illetve az azzal való megküzdést, amely egyszerre ad korrajzot a magyar vidék és város rendszerváltás körüli időszakáról és az ott élő egyén identitáskereséséről is. A magyarságtudat alatt nemcsak a nemzeti identitást értjük, hanem a magyarokra oly jellemző szokások hétköznapi megélését is (gondoljunk itt például az étkezésre, ünnepi szokásokra), amely az egyéni mellett a kollektív identitást is erősíti. A regények főhőse a múlt hagyományának megélése és a jelen idegensége között próbálja meghatározni magát. GreCsó olyan hiteles, irodalmi és egyben társadalmi-szociokulturálisan elidegenített korrajzot ad a rendszerváltás körüli vidéki élet miliőjéről, amely nagyban meghatározza mind a mai napig a kisémberek magyarságtudatát.